

Egzaminuojamojo kodas _____

Privatinės teisės užduotis

2023 m. rugsėjo 22 d.

Priimdamas vykdyti vykdomąjį raštą dėl 10 000 Eur skolos ir 5 proc. dydžio procesinių palūkanų išieškojimo iš skolininko A. Antanaičio banko naudai, antstolis padarė klaidą ir patvarkyme priimti vykdomąjį dokumentą vykdyti bei raginime įvykdyti sprendimą išieškomos skolos sumą nurodė ne eurais, o litais. Nepastebėjęs šios klaidos ir priverstinai išieškojęs iš A. Antanaičio litais nurodytą (t. y. kelis kartus mažesnę) skolos sumą, antstolis užbaigė vykdomąją bylą kaip visiškai įvykdytą ir gražino vykdomąjį dokumentą teismui, o vykdomoji byla, pasibaigus jos saugojimo terminui, buvo sunaikinta.

Praėjus keletui metų nuo vykdomosios bylos sunaikinimo, į antstolį kreipėsi bankas, domėdamasis, kodėl nėra vykdomas likusios skolos dalies išieškojimas. Supratęs savo klaidą, antstolis kreipėsi į teismą dėl vykdomosios bylos atkūrimo, o ją atkūrus surašė raginimą įvykdyti sprendimą, kuriuo A. Antanaitį paragino per 10 dienų nuo raginimo gavimo dienos į antstolio depozitinę sąskaitą sumokėti likusią skolos dalį ir procesines palūkanas, apskaičiuotas nuo likusios sumokėti skolos dalies už visą praėjusį laikotarpį.

A. Antanaitis padavė skundą dėl antstolio veiksmų Civilinio proceso kodekso (toliau ir CPK) V dalies XXXI skyriaus nustatyta tvarka, prašydamas panaikinti antstolio patvarkymo dalį dėl palūkanų skaičiavimo ir reikalavimo jas sumokėti. Nurodė, kad antstolis nepagrįstai skaičiuoja palūkanas ir už tą laikotarpį, kai vykdomoji byla dėl paties antstolio klaidos buvo užbaigta kaip įvykdyta, nes tokiu būdu antstolio klaidos neigiamos pasekmės nepagrįstai tenka skolininkui – už keletą metų apskaičiuotų procesinių palūkanų suma šiuo metu siekia beveik pusę likusios nesumokėtos skolos sumos. Be to, kadangi išieškotojas taip ilgai nesidomėjo vykdymo proceso eiga, būtų nesąžininga, jei jis už visą šį laikotarpį jis gautų palūkanas.

Antstolis, nesutikdamas su skundu, jį kartu su vykdomąja byla persiuntė teismui. Nurodė, kad nėra teisinio pagrindo, kuriuo remdamasis jis galėtų neskaičiuoti vykdomajame rašte nurodytų procesinių palūkanų už laikotarpį nuo to momento, kai vykdomoji byla buvo per klaidą neteisėtai užbaigta, iki vykdomojo dokumento visiško įvykdymo. Skolininkas, kuris neabejotinai žinojo tikrąjį teismo iš jo priteistos skolos dydį, delsdamas įvykdyti įsiteisėjusį teismo sprendimą turėjo suvokti, kad toks delsimas sukels jam teisinės pasekmės – pareigą mokėti teismo priteistas procesines palūkanas už visą laikotarpį, per kurį skola nebus gražinta.

Pirmosios instancijos teismas A. Antanaičio skundą patenkino. Teismas nusprendė, kad šiuo atveju visų trijų vykdymo proceso dalyvių – skolininko, išieškotojo ir antstolio – veiksmai (neveikimas) ir nebendradarbiavimas vykdymo procese lėmė, jog vykdomasis dokumentas ilgą laiką klaidingai buvo laikomas įvykdytu. Išieškotojui keletą metų nesidomėjus vykdymo procesu, o antstoliui padarius klaidą nurodant skolos dydį, negali nukentėti išimtinai tik skolininkas ir jis neturi būti įpareigotas mokėti protingumo, sąžiningumo ir teisingumo principų neatitinkančių palūkanų, o išieškotojas, ilgą laiką buvęs nepagrįstai pasyvus, neturi pagrindo tikėtis, kad visą šį laiką jo naudai bus skaičiuojamos palūkanos.

Išieškotojas, nesutikdamas su tokiu teismo procesiniu sprendimu, padavė atskirąjį skundą, kuriame nurodė, kad teismas peržengė bylos nagrinėjimo ribas, nes CPK 510 straipsnio nuostatos neįtvirtina teismo teisės vertinti ne tik antstolio, bet ir išieškotojo veiksmų teisėtumą. Kadangi išieškotojas neturėjo jokio pagrindo tikėtis, kad, nagrinėjant skundą dėl antstolio veiksmų, jam reikės gintis nuo skundžiamoje nutartyje iš esmės konstatuotų jo kaltų veiksmų, pirmosios instancijos teismo nutartis yra išieškotojui siurprizinė ir pažeidžia jo teisę į tinkamą teismo procesą. Be to, šia nutartimi nukrypta nuo isiteisėjusio teismo sprendimo privalomumo principo, nes teismas, nesant tam jokio įstatyme nustatyto pagrindo, atleido skolininką nuo įsiteisėjusiu teismo sprendimu priteistų procesinių palūkanų mokėjimo.

Motyvuotai atsakykite:

- 1. Kokia yra procesinių palūkanų paskirtis ir jų priteisimo pagrindas? Ar sutinkate, kad skolininkas, nepriklausomai nuo antstolio padarytos klaidos, turi pareigą mokėti išieškotojui procesines palūkanas nuo negrąžintos skolos dalies iki pat to momento, kol skola bus visiškai sumokėta? Kodėl?**
- 2. Ar, jūsų nuomone, antstolis šiuo atveju turėjo teisę nuspręsti neskaičiuoti procesinių palūkanų už tam tikrą laikotarpį, atsižvelgdamas į savo paties padarytą klaidą? Kodėl?**
- 3. Koks yra bylos pagal skundą dėl antstolio veiksmų nagrinėjimo dalykas? Ar pritariate išieškotojo pozicijai, kad pirmosios instancijos teismas šiuo atveju peržengė bylos nagrinėjimo ribas? Jei taip, kokių veiksmų galėtų imtis skolininkas, manydamas, kad dėl antstolio padarytos klaidos mokėtinų procesinių palūkanų dydis jam nepagrįstai išaugo?**

Egzaminuojamojo kodas _____

Baudžiamosios teisės ir proceso užduotis

2023 m. rugsėjo 22 d.

R. R. pagal BK 225 straipsnio 3 dalį kaltinamas tuo, kad būdamas bankrutuojančios UAB (toliau ir BUAB) bankroto administratoriumi, savo naudai pareikalavo iš Ž. Ž. (bankrutuojančios įmonės direktoriaus) 30 000 Eur kyšio, o vėliau kyšio dalį, t. y., 15 000 Eur, priėmė už neteisėtą veikimą vykdant bankroto administratoriaus įgaliojimus: t. y., pažeisdamas bankroto administratoriaus pareigą ginti visų kreditorių teises ir interesus ir būti nepriklausomam nuo įmonės, kurios bankroto byla yra nagrinėjama, pažadėjo Ž. Ž., kad veiks jo, o ne kreditorių naudai, t. y., civilinėje byloje sudarys su juo taikos sutartį dėl žymiai mažesnės sumos, nei teismų yra priteista kreditoriams; o kreditorius klaidingai informuos, kad Ž. Ž. turto neturi ir pasiūlys kreditoriams kreiptis į teismą dėl bankrutavusios UAB pabaigos.

Prokuroras nurodo, kad bankroto administratorius pareikalavo kyšio ir gavo jo dalį, nes 15 000 Eur nebuvo įtraukti į bankroto administratoriaus įmonės sąskaitą, nebuvo įnešti į antstolio ar kreditorių sąskaitas. Bankroto administratorius, neinformavęs kreditorių apie direktoriaus perduotą kreditoriams ženklią pinigų sumą (beveik ketvirtadalį jiems priteistos skolos), pasiūlė jiems kreiptis į teismą dėl BUAB likvidavimo.

Prokuroras taip pat prašo R. R. atžvilgiu taikyti išplėstinį turto konfiskavimą (BK 72-3 straipsnis), ir konfiskuoti bankroto administratoriaus asmeniniame seife rastus 700 000 Eur, kurių kilmės bankroto administratorius nepagrindė. Prokuroras teigia, kad tokios lėšos visiškai neproporcingos legalioms asmens pajamoms ir jų nusikalstama lėšų kilmę pagrindžia specialisto išvada, pagal kurią nustatyta, kad tokios pinigų sumos, įvertinus asmens pajamas ir išlaidas, asmuo per penkerius metus negalėjo sukaupti (galėjo sukaupti apie 30 000 Eur); taip pat tai, kad per pastaruosius metus R.R. yra įgijęs keliolika nekilnojamo turto objektų.

Gynyba teigia, kad kaltinimas nepagrįstas, nes, visų pirma, bankroto administratorius nėra nusikaltimų valstybės tarnybai subjektas – jis nei valstybės pareigūnas, nei valstybės tarnautojas. Byloje taip pat nėra kyšio reikalavimo ir paėmimo, nes bankrutuojančios įmonės direktoriaus pažadėti ir vėliau perduoti 15 000 Eur buvo ne kyšis, o pinigai, skirti bankrutuojančios įmonės kreditoriams, su kuriais turėjo būti sudaryta taikos sutartis. Tai, kad paimti iš direktoriaus pinigai nebuvo tinkamai apskaityti, galėjo lemti tik aplaidų buhalterinės apskaitos tvarkymą.

Taip pat nurodė, kad kaltinimai yra sufabrikuoti, nes ne bankroto administratorius, o bankrutuojančios įmonės direktorius, norėdamas išvengti finansinių įsipareigojimų kreditoriams vykdymo, inicijavo taikos sutarties civilinėje byloje su kreditoriais sudarymą. Tačiau sužinojęs reikiamą tokiai sutarčiai sudaryti sumą, jis kreipėsi į pareigūnus dėl neva kyšio reikalavimo. Taikos sutarties sudarymas vykdymo procese (Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 595 straipsnis) yra visiškai teisėtas veikimas, už kurį nelogiška reikalauti kyšio.

Taip pat kreditorių susirinkimas nepritarė siūlymui kreiptis į teismą dėl BUAB likvidavimo, taigi kreditoriai neprarado galimybės išsieškoti skolas.

Tokiu būdu yra bandoma kriminalizuoti civilinius teisinius santykius tarp bankroto administratoriaus ir kitų bankroto proceso dalyvių.

Gynybos nuomone, išplėstinis turto konfiskavimas seife rastiems 700 000 Eur nepagrįstas, nes šie pinigai niekaip nesusiję su kaltinimais šioje byloje – kad neva buvo paimtas 15 000 Eur kyšis. Baudžiamajame procese galioja nekaltumo prezumpcija, taigi asmuo neprivalo turėti dokumentų, pagrindžiančių viso gyvenimo santaupas, specialisto skaičiavimai pagal neindividualizuotus

algoritmus neatitinka taupaus R.R. gyvenimo būdo. Kaltinimas turi įrodyti, kad šie pinigai gauti padarius nusikalstamą veiką, kuria kaltinamas R.R.

Motyvuotai atsakykite:

- 1. Nurodykite, kas yra (gali būti) nusikaltimų valstybės tarnybai subjektas. Ar bankroto administratorius yra nusikalstamos veikos, nustatytos BK 225 straipsnyje subjektas? Kodėl?**
- 2. Aptarkite kyšininkavimo požymius, aktualius šioje situacijoje: reikalavimą duoti kyši už neteisėtą veikimą vykdant įgaliojimus. Ar toks bankroto administratoriaus veikimas gali būti vertinamas kaip nusikalstama veika, nustatyta BK 225 straipsnio 3 dalyje? Kodėl? Ar gynybos argumentai dėl taikos sutarties vykdymo procese sudarymo yra teisiškai reikšmingi vertinant aprašytą bankroto administratoriaus veiką?**
- 3. Aptarkite išplėstinio turto konfiskavimo pagrindus ir sąlygas. Aptarkite teismų praktikoje suformuotas jų įrodinėjimo taisykles. Nurodykite, ar pateiktoje situacijoje yra pagrindas taikyti išplėstinį turto konfiskavimą. Kodėl?**